

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
Abstract	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของ โครงการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	7
ข้อจำกัดการวิจัย	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
วิธีดำเนินการวิจัย	9
ข้อตกลงเบื้องต้น	10
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	11
ประโยชน์ที่ได้รับ	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
บริบทจังหวัดมหาสารคาม	13
สภาพทั่วไป	13
ปัญหาสำคัญของจังหวัด	19
ศักยภาพ โอกาส ข้อจำกัดของการพัฒนาจังหวัด	19
แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	22
ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	22
แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	23

	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับการเกษตร	28
	ตัวชี้วัดความพอเพียงในด้านต่าง ๆ ของเกษตรกรบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง	32
	เทคนิควิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	34
	แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	35
	แนวคิด ทฤษฎี เครื่องมือการเรียนรู้	40
	แนวคิด ทฤษฎี ผู้นำชุมชน	40
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	49
	การศึกษาเอกสาร	49
	การวิจัยภาคสนาม	50
	พื้นที่ที่ทำการศึกษา	50
	กลุ่มเป้าหมาย	50
	วิธีดำเนินการวิจัย	50
บทที่ 4	ผลการดำเนินการวิจัยจากการสำรวจ	55
	การศึกษารับบทเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม	55
	การรวบรวมข้อมูลของเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของจังหวัดมหาสารคาม	65
	การศึกษากรณีตัวอย่างของเกษตรกรที่ดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	73
บทที่ 5	ผลการวิจัยการพัฒนาเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	89
	การสร้างความเป็นไปได้	90
	การเพาะฟัก และสร้างต้นแบบ	92
	การออกแบบและขยาย	101
	การวิเคราะห์และเรียนรู้	106

บทที่ 6	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	111
	สรุปผลการวิจัย	111
	อภิปรายผล	117
	ข้อเสนอแนะ	122
บรรณานุกรม		125
ภาคผนวก		129
ภาคผนวก ก	ข้อมูลเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงรายอำเภอ	130
	อำเภอเมือง	131
	อำเภอกันทรวิชัย	133
	อำเภอเชียงยืน	135
	อำเภอโกสุมพิสัย	137
	อำเภอบรบือ	140
	อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย	142
	อำเภอยางสีสุราช	146
	อำเภวาปีปทุม	148
	อำเภอนาดูน	151
	อำเภอนาเชือก	154
	อำเภอแกดำ	158
	กิ่งอำเภอกุดรัง	161
	กิ่งอำเภอชื่นชม	163
ภาคผนวก ข	การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	
	รายอำเภอ	167
	ลงพื้นที่สำรวจเกษตรกรอำเภอเมือง	168
	ลงพื้นที่สำรวจเกษตรกรอำเภอกันทรวิชัย	169
	ลงพื้นที่สำรวจเกษตรกรอำเภอเชียงยืน	170

ลงพื้นที่สำรวจเกษตรกรอำเภอกอสุมพิสัย	171
ลงพื้นที่สำรวจเกษตรกรอำเภอยักษ์ภูมิพิสัย	172
ลงพื้นที่สำรวจเกษตรกรอำเภอยางสีสุราช	173
ลงพื้นที่สำรวจเกษตรกรอำเภอวาปีปทุม	174
ลงพื้นที่สำรวจเกษตรกรอำเภอนาคู	175
ลงพื้นที่สำรวจเกษตรกรอำเภอนาเชือก	176
ลงพื้นที่สำรวจเกษตรกรอำเภอแกดำ	177
ลงพื้นที่สำรวจเกษตรกรกิ่งอำเภอกุฉินารายณ์	178
ลงพื้นที่สำรวจเกษตรกรกิ่งอำเภอชื่นชม	179
ลงพื้นที่ประชุมภาคีในชุมชนอำเภอกอสุมพิสัย	180
ลงพื้นที่ประชุมภาคีในชุมชนระหว่างนักวิชาการ	
ผู้นำชุมชนอำเภอกันทรวิชัย	181
ลงพื้นที่ประชุมภาคีในชุมชนระหว่างเกษตรกรอำเภอกันทรวิชัย	182
ลงพื้นที่ประชุมภาคีในชุมชนระหว่างเกษตรกรอำเภอบรบือ	183
ลงพื้นที่เผยแพร่งานวิจัยระดมความเห็นเจ้าหน้าที่ อบต. จังหวัดนครพนม	184
ประชุมภาคีเครือข่ายเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกร่วมกับนักวิจัย	
เจ้าหน้าที่รัฐ นักวิชาการ และสมาชิกภาคีเครือข่าย	
ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง อำเภอบรบือ	188
ทีมงานวิจัยเผยแพร่ผลงานวิจัยและมอบเตาเผาถ่านเพื่อทำน้ำส้มควันไม้	
ณ บ้านคอนแดง อำเภอกันทรวิชัย	186
ทีมวิจัยสรุปและเผยแพร่ผลงานวิจัย ณ ห้องคอกแก้ว โรงแรมสวนวรรณ	
จังหวัดมหาสารคาม	187
ภาคผนวก ก ประวัตិเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการพัฒนา	
(อำเภอบรบือ อำเภอกันทรวิชัย อำเภอกอสุมพิสัย)	188
ประวัติเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับ	
การพัฒนาระดับสังคม	189

ประวัติเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับ	
การพัฒนาระดับชุมชน	193
ประวัติเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับ	
การพัฒนาระดับครอบครัว	198
ประวัติผู้วิจัย	201

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดมหาสารคาม	56
2	แสดงร้อยละของพื้นที่ทำการเกษตรรายอำเภอ	56
3	แสดงมูลค่าการผลิตข้าวนาปีรายอำเภอ	58
4	แสดงชนิดพืชที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกในพื้นที่รายอำเภอ	59
5	แสดงครัวเรือนเกษตรกรจังหวัดมหาสารคามจำแนกตามอำเภอ	60
6	แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจำแนกตามอำเภอ	61
7	แสดงสถิติพื้นที่การปลูกหม่อนครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอำเภอ	62
8	แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่รวมกลุ่มเป็นสถาบันเกษตรกรจำแนกตามอำเภอ ...	63
9	แสดงจำนวนเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	66
10	แสดงข้อมูลพื้นฐานด้านความรู้ความเข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร จังหวัดมหาสารคาม	67
11	แสดงแนวคิดที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร จังหวัดมหาสารคาม	67
12	แสดงเหตุผลที่ต้องการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกร ในจังหวัดมหาสารคาม	68
13	แสดงผลการคัดเลือกเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงรายอำเภอ	75

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	แสดงศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนแปลงนายจันทร์ นาชัยกุล	69
2	แสดงการจัดสรรพื้นที่การเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ของแปลงนายจันทร์ นาชัยกุล	69
3	แสดงแปลงความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	70
4	แสดงหลักสูตรเสริม การทำน้ำส้มควันไม้	70
5	แสดงศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน แปลงนายคำพันธ์ เหล่าวงษ์	71
6	แสดงการจัดสรรพื้นที่การเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ของนายคำพันธ์ เหล่าวงษ์	72
7	แสดงแปลงความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	72
8	แสดงหลักสูตรเสริม เตาทำน้ำส้มควันไม้	73
9	แสดงกรอบการพัฒนาเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	88

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
2	แสดงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	88
3	แสดงกลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม	91
4	แสดงกลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของเกษตรกร อำเภอโกสุมพิสัย	94
5	แสดงกลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของเกษตรกร อำเภอกันทรวิชัย	96
6	แสดงกลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของเกษตรกร อำเภอบรบือ	99